

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Перший проректор

Шинкарик М.І.

24 серпня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Соціальні проекти»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань 23 – «Соціальна робота»
спеціальність 231 – «Соціальна робота»
освітньо-наукова програма – «Соціальна робота та
соціальна політика»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	30	30	6	4	80	150	2

Тернопіль – ТНЕУ
2018

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “СОЦІАЛЬНІ ПРОЕКТИ”

1. Опис дисципліни “Соціальні проекти”

Дисципліна “Соціальні проекти ”	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 23 «Соціальна робота»	Статус дисципліни обов’язкова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки – 1 Семестр – 2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 80 год.</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 6 год.</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Соціальні проекти»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Соціальне проектування — це науково-теоретична й одночасно предметно-практична діяльність, спрямована на створення проектів розвитку соціальних систем, інститутів, соціальних об'єктів, їх властивостей і відношень на основі соціального передбачення, прогнозування і планування соціальних якостей і властивостей, що є важливою соціальною потребою.

Метою дисципліни «Соціальні проекти» є – формування у майбутніх соціальних працівників та педагогів системи знань, на яких ґрунтується сучасне соціальне проектування; набуття ними вмій і навичок, необхідних для здійснення проектування соціальних структур і процесів, використання універсального інструментарію та методів проектування.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити майбутніх фахівців з особливостями застосування проектного підходу у соціально-педагогічній роботі;
- сформувати навички узагальнювати кращий досвід соціального проектування і застосовувати його у власній діяльності;
- сформувати вміння застосовувати сучасний інструментарій управління проектами в соціальній чи педагогічній діяльності;
- озброїти навичками здійснювати моніторинг і оцінювання стану проекту, що реалізується;
- сформувати вміння розробляти діагностичний інструментарій для визначення соціальних проблем та розробляти проекти різного типу.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

1. Здатність до моніторингу та оцінки стану соціального проекту, програми, що реалізуються.
2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.
3. Вміння інформувати населення щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування.
4. Здатність до оволодіння навичками науково-дослідницької, організаційно-адміністративної, а також методичної діяльності з розробки і реалізації соціальних програм.
5. Здатність розробляти концептуальні засади, висувати робочі гіпотези досліджуваної соціальної проблеми, обирати методи, розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати й узагальнювати та презентувати результати, обґрунтовувати його висновки.
6. Здатність консультувати з питань соціального захисту різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з дисциплін «Методологія наукових досліджень», «Психологія професійної креативності», «Управління у соціальній сфері», «Управління соціальними змінами та проектами», «Облік і звітність у соціальних закладах та установах».

2.5. Результати навчання.

Результати навчання даної дисципліни деталізують такі програмні результати навчання:

- застосовувати свої знання для фахового консультування клієнтів, котрим потрібна соціальна допомога;
- здійснювати моніторинг та оцінку стану соціального проекту, програми, що реалізуються;
- здійснювати моніторинги інновацій шляхом оцінювання нововведень в соціальній роботі;
- виявляти потреби різних верств населення та розробляти відповідні програми соціального захисту щодо їх вирішення;
- аналізувати ефективність реалізації соціально-економічної підтримки населення, соціальної допомоги, пенсійного забезпечення і страхування та здійснювати відповідну корекцію в межах напрямку діяльності;
- володіти навичками науково-дослідницької, організаційно-адміністративної, а також методичної діяльності з розробки і реалізації соціальних програм.

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціального проектування

Тема 1. Теоретичні основи соціального проектування.

Соціальне проектування: поняття та мета. Складові соціального проектування: інновація, соціальна суб'єктність, життєві концепції, цінності, норми, установки, ідеал.

Проектний фон. Вимоги до соціального проектування: обмеженість, цілісність, послідовність і логічність, об'єктивність і обґрунтованість, компетентність авторів і персоналу, життєздатність.

Соціальна інженерія та соціальна утопія. Концепції соціально-проектної роботи: концепція об'єктно-орієнтованого підходу до соціально-проектної діяльності, проблемно-орієнтований підхід, суб'єктно-орієнтований (тезаурологічний) підхід.

Суб'єкт, об'єкт, предмет соціального проектування.

Література: 8, 9, 13, 14, 16, 17, 19.

Тема 2. Соціальний проект. Технологія соціального проектування.

Сутність соціальних проектів. Соціальне нововведення. Складність проектів.

Типологія соціальних проектів. «Нормальний» проект. Типи проектів за характером проєктованих змін (інноваційні та підтримуючі проекти). Типи проектів за їх значущістю (глобальні, національні, великомасштабні, локальні проекти). Типи проектів за напрямками діяльності (освітні, науково-технічні, культурні проекти). Типи проектів за особливостями фінансування (інвестиційні, спонсорські, кредитні, бюджетні, благодійні проекти). Типи проектів за їх масштабами (мікропроекти, малі проекти, мегапроекти). Типи проектів за термінами реалізації (короткострокові, середньострокові, довгострокові проекти). Типи проектів за їх взаємовпливом (взаємно виключні (альтернативні), взаємно

незалежні, взаємно впливаючі (взаємно залежні), обумовлені (умовні), синергетичні, альтернативні за капіталом, проекти, що заміщають). Престиж-проекти. Псевдопроекти (проекти-фікції, квазіпроекти).

Класифікація проектів соціальної спрямованості: проекти історико-культурного спрямування, оздоровчі проекти, соціально-педагогічні проекти, проекти розвитку художньої культури, проекти у сфері професійної культури, проекти в сфері політичної культури, інформаційно-просвітницькі проекти.

Поняття конструювання, реконструювання та деконструювання.

Етапи соціального проектування: аналіз суспільної потреби, мета розробки соціального проекту, завдання на проектування і визначення параметрів, прийняття рішення у вигляді конкретної програми дій. Паспорт соціального проекту. Алгоритм роботи над проектом.

Учасники проекту. Ініціатор. Замовник. Інвестор. Офіс управління проектом. Менеджер проекту. Команда проекту. Контрактор. Проектувальник. Постачальники. Зовнішні фахівці. Ліцензори. Органи влади. Власник земельної ділянки. Виробник кінцевої продукції. Споживачі кінцевої продукції.

Середовище проекту. Чинники зовнішнього середовища. Внутрішні чинники.

Література: 1, 3, 4, 6, 7, 12, 15, 17, 19.

Тема 3. Основи текстового опису проекту.

Життєвий цикл проекту: початок проекту, початок розрахункового періоду, завершення проекту. Розробка концепції проекту.

Поняття і структура текстового опису проекту. Цілепокладання в проектній діяльності: народження та фіксація задуму проекту, самоаналіз, розробка концепція проекту, «дерево проблем», «дерево цілей», завдання проекту.

Обґрунтування проекту (правове, фінансове, організаційне обґрунтування). Оцінка життєздатності проекту.

Планування проекту. Складання бюджету. Остаточна форма проекту як тексту. Інтерфейс.

Література: 3, 7, 11, 13, 14, 16, 17.

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні основи соціального проектування.

Тема 4. Методи колективної роботи над проектом та соціальна діагностика.

Поняття і функції методів колективної роботи над проектом.

Види методів роботи над проектом, їх характеристика. Дискусія. Метод «мозкової атаки». Ділова гра. Метод фокальних об'єктів. ТРВЗ — теорія рішення винахідницьких завдань. Метод створення сценаріїв. Метод контрольних запитань. Методика матриці ідей. Метод синектики. Метод вживання в роль. Метод аналогії. Метод асоціації.

Соціальна діагностика. Мета діагностики. Наслідки проєктованого нововведення. Принципи соціальної діагностики.

Соціальний показник. Вимоги до соціальних показників. Етапи соціальної діагностики: порівняння, аналіз отриманих вимірювань, інтерпретація

Література: 2, 4, 6, 8, 9, 12, 17, 18.

Тема 5. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проекту.

Прогноз. Специфіка соціального прогнозу. Особливості прогнозування соціальних явищ і процесів.

Технологія соціального прогнозування. Розробка програми дослідження (передпрогнозна орієнтація). Побудова вихідної (базової) моделі та її аналіз. Побудова моделі прогнозного фону та її аналіз. Пошуковий прогноз. Нормативний прогноз. Верифікація прогнозу. Вироблення рекомендацій для управління проектами.

Проблема управління ризиками. Невизначеність.

Основні способи соціального прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза.

Література: 1, 7, 8, 11, 15, 17, 19.

Тема 6. Соціальна експертиза як метод оцінки соціального проекту.

Поняття соціальної експертизи. Мета та функції соціальної експертизи. Предмет соціальної експертизи.

Моделі соціальної експертизи: «Рецензія», «Моніторинг», «Проект».

Організація соціальної експертизи. Експертиза конкурсних проектів. Експертна рада. Експертний висновок. Експертне спостереження.

Експерти. Методи відбору експертів: метод випадкового механічного відбору, метод відбору за документальними даними, метод відбору експертів, що ґрунтується на їх самооцінках, методика взаємооцінок, метод «снігової лавини».

Надійність експертних оцінок. Заходи щодо зниження ролі побічних впливів.

Методи соціальної експертизи. Метод експертної оцінки. Метод фокус-груп. Ситуаційний аналіз. Метод «Делфі». Методи активізації інноваційних рішень. Методи обробки даних. Контент-аналіз. Метод «репертуарних решіток».

Підсумки соціальної експертизи. Форма подання соціальної експертизи. Ефективність соціальної експертизи.

Література: 2, 4, 10, 12, 15, 17, 18.

Тема 7. Реалізація проекту як заключний етап проектної діяльності.

Захист проекту. Технологія методу Р-М-Р (Результати-МетодиРесурси).

Управління реалізацією проекту. Функціональна структура управління. Матрична структура управління. Проектне управління.

Контроль над реалізацією проекту. Види контролю: попередній, поточний, заключний контроль. Моніторинг проекту.

Ліквідація проекту. Проблеми «руїн» проектів.

Література: 6, 8, 9, 12, 16, 17.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
“Соціальні проекти”
(денна форма навчання)**

	<i>Кількість годин</i>				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціального проектування					
Тема 1. Теоретичні основи соціального проектування	4	4	11	-	
Тема 2. Соціальний проект. Технологія соціального проектування.	6	6	11	3	реферати – 1 год.
Тема 3. Основи текстового опису проекту	4	4	11	3	МКР – 2 год.
Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні основи соціального проектування					
Тема 4. Методи колективної роботи над проектом та соціальна діагностика.	4	4	11	-	
Тема 5. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проекту	4	4	12	-	реферати – 1 год.
Тема 6. Соціальна експертиза як метод оцінки соціального проекту	4	4	12	-	
Тема 7. Реалізація проекту як заключний етап проектної діяльності.	4	4	12	-	РКР – 2 год.
Разом	30	30	80	6	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1.

Тема: Теоретичні основи соціального проектування.

Питання для обговорення:

1. Соціальне проектування: поняття та мета.
2. Вимоги до соціального проектування.
3. Концепції соціально-проектної роботи.
4. Суб'єкт, об'єкт та предмет соціального проектування.

Література: 8, 9, 13, 14, 16, 17, 19.

Практичне заняття № 2.

Тема: Соціальний проект. Технологія соціального проектування.

Питання для обговорення:

1. Сутність соціальних проектів.
2. Типологія соціальних проектів.
3. Класифікація проектів соціальної спрямованості.
4. Поняття конструювання, реконструювання та деконструювання.
5. Етапи соціального проектування. Алгоритм роботи над проектом.
6. Учасники проекту.
7. Середовище проекту.

Література: 1, 3, 4, 6, 7, 12, 15, 17, 19.

Практичне заняття № 3.

Тема: Основи текстового опису проекту.

Питання для обговорення:

1. Життєвий цикл проекту.
2. Поняття і структура текстового опису проекту.
3. Цілепокладання в проектній діяльності.
4. Обґрунтування проекту. Оцінка життєздатності проекту.
5. Планування проекту. Складання бюджету.
6. Остаточна форма проекту як тексту.

Література: 3, 7, 11, 13, 14, 16, 17.

Практичне заняття № 4.

Тема: Методи колективної роботи над проектом та соціальна діагностика.

Питання для обговорення:

1. Поняття і функції методів колективної роботи над проектом.
2. Види методів роботи над проектом, їх характеристика.
3. Особливості соціальної діагностики.
4. Соціальний показник. Вимоги до соціальних показників.
5. Етапи соціальної діагностики.

Література: 2, 4, 6, 8, 9, 12, 17, 19.

Практичне заняття № 5.

Тема: Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проекту.

Питання для обговорення:

1. Поняття прогнозу. Особливості прогнозування соціальних явищ і процесів.
2. Технологія соціального прогнозування.
3. Прогнозування і проблема управління ризиками.
4. Основні способи соціального прогнозування.

Література: 1, 7, 8, 11, 15, 17.

Практичне заняття № 6.

Тема: Соціальна експертиза як метод оцінки соціального проекту.

Питання для обговорення:

1. Соціальна експертиза: поняття, цілі, завдання та предмет.
2. Моделі соціальної експертизи.
3. Організація соціальної експертизи.
4. Експерти. Методи відбору експертів.
5. Надійність експертних оцінок.
6. Методи соціальної експертизи.
7. Підсумки соціальної експертизи. Форма подання соціальної експертизи.

Література: 2, 4, 10, 12, 15, 17, 19.

Практичне заняття № 7.

Тема: Реалізація проекту як заключний етап проектної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Захист проекту.
2. Управління реалізацією проекту.
3. Контроль над реалізацією проекту.
4. Ліквідація проекту.

Література: 6, 8, 9, 12, 16, 17, 18.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

КПЗ виконується студентами у формі розробки авторського соціального проекту. Написання і захист проекту є важливою формою самостійної навчальної діяльності студентів.

Представлення авторського проекту – це творча робота студента, що засвідчує його знання соціологічної літератури з цієї теми, розуміння основних підходів до вирішення наукової і практичної проблеми, а також відображає власні професійні погляди майбутнього фахівця і демонструє його вміння усвідомлювати особливості соціальної дійсності на основі теоретичних знань.

Кожен студент розробляє власний проект, спрямований на вирішення визначеної ним соціально-педагогічної проблеми. У проекті мають бути такі складові:

- концепція проекту (обґрунтування актуальності, обраної для проекту соціальної проблеми, мета, завдання проекту, цільова група, місце реалізації проекту, можливі партнери);
- план реалізації проекту (перелік заходів та термінів проведення);
- кошторис проекту.

Робота оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка (як середня арифметична із проміжних оцінок).

Критерії оцінювання соціального проекту

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка у балах
1	Обґрунтування актуальності	15
2	Формулювання завдань відповідно вимогам	14
3	Визначення мети відповідно вимогам	14
4	План реалізації проекту	14
5	Складання кошторису	14
6	Якість оформлення роботи	14
7	Презентація проекту	15
	Разом:	100

7. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи в межах дисциплін «Соціальні проекти» визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями.

Самостійна робота над навчальною дисципліною «Соціальні проекти» включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на практичних заняттях;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Теоретичні основи соціального проектування	11

2	Соціальний проект. Технологія соціального проектування	11
3	Основи текстового опису проекту	11
4	Методи колективної роботи над проектом та соціальна діагностика	11
5	Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціально-педагогічного проекту	12
6	Соціальна експертиза як метод оцінки соціально-педагогічного проекту	12
7	Реалізація проекту як заключний етап проектної діяльності	12
Разом:		80

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг на тему: «Як визначити проблему проекту та шляхи її розв'язання» (4 год.)

Основна мета тренінгу – навчитися визначати проблему проекту, ставити проектну мету та виокремлювати завдання для його реалізації.

Конкретизовані навчальні цілі:

– пізнавальна: усвідомити механізм визначення проблеми, мети та завдань проекту;

– практична: навчитися визначати проблему проекту, формулювати мету та завдання для її досягнення;

– мотиваційна: сформулювати прагнення до цілеспрямованої, послідовної та продуктивної реалізації проектної діяльності в професійному навчанні..

Завдання тренінгу: навчитися визначати проблему проекту, ставити проектну мету та виокремлювати завдання для його реалізації.

Структура тренінгового заняття

№ п/п	Види роботи	Орієнтовна тривалість, хв
1	Вступ. Правила. Вправа на активізацію попередніх знань про постановку та визначення проектної проблеми	80
2	Міні-лекція «Визначення проблеми проекту та шляхів її розв'язання»	
3	Вправа «Постановка та аналіз проектної проблеми»	80
4	Завдання «Усвідомлення цілепокладання»	
5	Вправа «Визначення мети та завдань проекту»	80
6	Заключна рефлексія. Підсумки.	
		Разом: 4 год.

Література для тренінгу:

Проектна діяльність учнів професійно-технічних навчальних закладів: тренінг-курс: навч. посібник / [В. М. Аніщенко, М. В. Артюшина, Т. М. Герлянд, Н. В. Кулалаєва, М. М. Шимановський та ін.]; за заг. ред. Н. В. Кулалаєвої. Житомир: «Полісся», 2018. 180 с.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Соціальні проекти» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання КПЗ;
- ректорська контрольна робота;

- підсумковий екзамен;
- інше.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Соціальні проекти” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
8 Тиждень	15 Тиждень	17 Тиждень	Екзаменаційна сесія	–

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	опорні конспекти лекцій;	1-7
2.	навчальні посібники;	1-7
3.	робоча навчальна програма;	1-7
4.	збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;	1-7
5.	засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);	1-7
6.	завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Соціальні проекти»	1-7

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Богоявленська Ю.В. Проектний аналіз : навч. посіб. Київ, 2004. 336с.

2. Бондаренко Ю. В. Оцінка соціальних проектів та програм як інструмент ефективного управління недержавною некомерційною організацією. Київ, 2006. 127 с.
3. Введение в социально-педагогическое проектирование : учеб. пособие к спецкурсу / Е. А. Крюкова. Москва : 2002. 207с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Звереві. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.
5. Кобиляцький Л.С. Управління проектами : навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 200 с.
6. Коган М. С. Метод проектов и условия его эффективного применения в воспитательной работе. – доступно з : www.websib.ru/vospitanie/04-05/metod1/htm
7. Кудринская Л. А. Прогнозирование, проектирование и моделирование в социальной работе : учеб. пособие. Омск : Изд-во ОмГТУ, 2010. 124 с.
8. Курбатов В. И., Курбатова О. В. Социальное проектирование : учеб. пособ. Ростов на-Дону: Фенікс, 2001. 416 с.
9. Луков В. А. Социальное проектирование : учеб. пособ. 3-е изд. Москва : Флинта, 2003. 240с.
10. Луков В. А., Миневи́ч Я. В. Социализация студентов и социальное проектирование: Применение технологии социального проектирования для развития социальных умений будущих специалистов. — М. : Изд-во Моск. гуманит. ун-та, 2006. – 54 с.
11. Луков В.А. Социальное проектирование: учеб. пособие. – 7-е изд. – М.: Флинта, 2007. – 239 с.
12. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О. Яременко, О. Р. Артюх, О. М. Балакірева та ін. Київ : ДЦССМ, 2002. 132с.
13. Никончук А. С. Социально-педагогический проект: просто о сложном. *Соціально-педагогічна робота. Часопис.* №1. 2000. С.45-54.
14. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
15. Плышевский В. Г. Прогнозирование, проектирование и моделирование в социальной работе. Москва : Социально-технологический институт МГУС, 2001. 95с.
16. Пометун О. І. Молодь обирає дію: Соціальне проектування – новий підхід до виховання молоді. *Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнтований збірник.* Київ : Департамент, 2003. С. 327-333.
17. Семез А. А. Соціально-педагогічне проектування : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів спеціальності 6.010106 Соціальна педагогіка. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2012. 132 с.
18. Соціальна робота: технологічний аспект : навч. посіб. / за ред. А. Й. Капської. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
19. Тян Р. Б, Холод Б. І., Ткаченко В. А. Управління проектами : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 224 с.